

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
(2. samling)
Alm. del - bilag 301 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

6. februar 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat vedrørende forslag til Rådets afgørelse om ændring af artikel 40, stk. 1 og 7, i Schengen-konventionen.

Materialet er ligeledes sendt til Folketingets Retsudvalg.

Bent Bend

Modtaget 5. februar 2002 kl. 16

2 Bll.
5 FEB. 2002
400 C. 2-0

Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato: 05 FEB. 2002
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2000-1600/21-0117
Dok.: TSP20245

5/2-02
JMG254

Kære udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg et forslag til Rådets afgørelse om ændring af artikel 40, stk. 1 og 7, i Schengen-konventionen tillige med et grundnotat om forslaget, idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at materialet ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 22. januar 2002
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2000-1600/21-0117
Dok.: TSP20213

GRUNDNOTAT

vedrørende

forslag til Rådets afgørelse om ændring af artikel 40, stk. 1 og 7, i Schengen-konventionen.

1. Baggrund.

Schengen-konventionen indeholder bestemmelser om ophævelse af personkontrollen ved de indre grænser mellem Schengen-landene og om de kompenserende foranstaltninger i forbindelse hermed.

Efter Schengen-konventionens artikel 40 kan et af de deltagende landes politimyndigheder under visse omstændigheder overskride grænsen til et andet deltagende land med det formål at foretage observation.

Den 19. december 1996 undertegnede Danmark en tiltrædelsesaftale i forhold til Schengen-konventionen. Folketinget bemyndigede ved lov nr. 418 af 10. juni 1997 regeringen til at ratificere tiltrædelsesaftalen på Danmarks vegne, og ratifikationen fandt herefter sted den 23. september 1997.

Ved Amsterdam-traktaten, der trådte i kraft den 1. maj 1999, er Schengen-samarbejdet blevet integreret i Den Europæiske Union. Dette er sket i form af en protokol knyttet som bilag til Traktaten om Den Europæiske Union og Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Af protokollens artikel 2 fremgår det, at Schengen-reglerne, der er nærmere defineret i et bilag til protokollen, fra datoen for Amsterdam-traktatens ikrafttræden er gældende for EU-landene, bortset fra Storbritannien og Irland. For Danmarks, Sveriges og Finlands vedkommende følger det dog af artikel 2, stk. 2, at Schengen-reglerne først er gældende fra den dato, som Rådet beslutter med enstemmighed blandt Schengen-landene.

Den 1. december 2000 traf Rådet (Schengen-landene) afgørelse om en fuldstændig gennemførelse af Schengen-reglerne i forhold til Danmark og de øvrige nordiske lande med virkning fra den 25. marts 2001, dog således at reglerne vedrørende Schengen-informationssystemet blev bragt i anvendelse i forhold til de nordiske lande med virkning fra den 1. januar 2001.

Belgien, Spanien og Frankrig har fremsat forslag til en rådsafgørelse om ændring af Schengenkonventionens artikel 40 med henblik på at udvide adgangen til at foretage grænseoverskridende observation for dermed at opnå bedre resultater i efterforskningen af kriminalsager, navnlig for så vidt angår handlinger i forbindelse med organiseret kriminalitet. Retsgrundlaget for forslaget er artikel 32 og artikel 34, stk. 2, litra c), i Traktaten om Den Europæiske Union.

2. Forslagets indhold.

Forslaget indebærer, at adgangen til at foretage grænseoverskridende observation udvides, således at også andre end den person, som mistænkes for at være impliceret i en strafbar handling, kan være genstand for observation. Det vil fortsat være et krav, at observationen gennemføres som led i efterforskningen af strafbart forhold, der kan medføre udlevering.

Forslaget indebærer desuden, at adgangen til i særligt hastende tilfælde, hvor det ikke har været muligt at indhente forudgående tilladelse, at foretage grænseoverskridende observation i forbindelse med bestemte strafbare handlinger, udvides til ligeledes at omfatte forfalskning af betalingsmidler samt bedrageri begået af organiserede bander, organiseret menneskesmugling, hvidvaskning af penge fra organiseret kriminalitet og ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer.

Rådsafgørelsen vil finde anvendelse i forhold til Storbritannien, Norge og Island, men vil ikke være bindende for Irland eller finde anvendelse på Gibraltar.

3. Gældende dansk ret.

3.1 Politiets observation af personer som led i efterforskningen af strafbare forhold.

Politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2.

Der findes ikke i retsplejeloven eller i lovgivningen i øvrigt nærmere bestemmelser om politiets adgang til at foretage observation af personer, der befinder sig på et frit tilgængeligt sted. Indgrebet anses ikke for at være et straffeprocessuelt tvangsindgreb.

Politiet kan som led i efterforskningen foretage observation af personer efter et skøn, der er undergivet de generelle begrænsninger, som udspringer af proportionalitetsgrundsætningen. I praksis foretages indgrebet kun, hvor det må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

3.2 Schengen-konventionens artikel 40.

Schengen-konventionens afsnit III, kapitel 1, indeholder bestemmelser om samarbejdet mellem medlemslandenes politimyndigheder.

Artikel 40 og 41 indeholder bestemmelser om, at et medlemslands politimyndigheder under visse omstændigheder må overskride grænsen til et andet medlemsland med det formål at observere og forfølge lovovertrædere.

Efter artikel 40, stk. 1, kan politiet i et medlemsland under visse nærmere betingelser fortsætte en observation af en mistænkt lovovertræder på et andet medlemslands territorium, når det andet medlemsland har givet tilladelse til det. Det andet medlemsland kan til enhver tid vælge at overtage observationen.

I særligt hastende tilfælde, hvor det ikke er muligt at anmode det andet medlemsland om tilladelse, kan et medlemslands polititjenestemænd efter artikel 40, stk. 2, uden tilladelse fortsætte en observation på et andet medlemslands territorium. Det kan dog kun ske i tilfælde af alvorlige forbrydelser som nævnt i artikel 40, stk. 7, herunder f.eks. manddrab, bortførelse, gidseltagning og ulovlig handel med narkotika. Den pågældende stats myndigheder skal, allerede mens observationen finder sted, underrettes om, at grænsen vil blive passeret, og kan til enhver tid kræve, at observationen standses.

I den danske tiltrædelsesaftale til Schengen-konventionen er det fastsat, at de polititjenestemænd, der er omfattet af reglerne om grænseoverskridende observation, for så vidt angår Danmark er polititjenestemænd hos lokale politimestre og hos Rigspolitichefen samt i nærmere bestemt omfang toldembedsmænd.

I den danske tiltrædelsesaftale til Schengen-konventionen er det endvidere fastsat, at anmodninger om at foretage grænseoverskridende observation ind i Danmark fremsættes over for Rigspolitichefen.

Der gælder en række nærmere bestemmelser for udførelsen af en grænseoverskridende observation. De pågældende polititjenestemænd skal f.eks. overholde lovgivningen i det medlemsland,

på hvis område de observerer, og de skal efterkomme påbud fra de lokale myndigheder. De har ikke adgang til private boliger m.v., og de pågældende polititjenestemænd har ikke ret til at medbringe tjenestevåben, hvis det land, hvor observationen foregår, udtrykkeligt modsætter sig det.

Danmark har i forbindelse med ratifikationen af den danske tiltrædelsesaftale afgivet en erklæring over for de øvrige medlemslande om udenlandske polititjenestemænds adgang til at medbringe tjenestevåben under observation i Danmark. Det følger heraf, at det i de tilfælde, hvor der indhentes forudgående tilladelse, vil være op til de danske myndigheder efter en konkret vurdering at tage stilling til, om der er grundlag for at modsætte sig, at tjenestevåben medbringes.

I hastende tilfælde som omtalt i artikel 40, stk. 2, hvor det ikke er muligt for de pågældende udenlandske polititjenestemænd at anmode om forudgående tilladelse til fortsat observation, vil Danmark ikke modsætte sig, at der medbringes tjenestevåben, hvis observationen fortsættes over landgrænser. I sådanne tilfælde vil det normalt være meget vanskeligt at træffe foranstaltninger for at skaffe sig af med tjenestevåbnene.

Er der derimod tale om, at observationen fortsættes ind på dansk område med skib eller fly, er udgangspunktet, at der ikke kan medbringes tjenestevåben. Det hænger sammen med, at det i sådanne tilfælde normalt må antages at være muligt på betryggende måde at deponere tjenestevåbnet. Der kan dog foreligge særlige omstændigheder, hvor dette udgangspunkt må fraviges. Det gælder f.eks., hvor det ikke måtte være muligt at deponere våbnet på betryggende måde, eller hvor den, der observeres, selv må antages at være bevæbnet.

3.3 Bilaterale aftaler vedrørende politisamarbejde.

Danmark og Sverige har den 6. oktober 1999 indgået en aftale om politimæssigt samarbejde i Øresundsregionen. Aftalen indeholder blandt andet bestemmelser med henblik på udmøntning af Schengen-konventionens regler om politimæssigt samarbejde, herunder bestemmelsen i Schengen-konventionens artikel 40 om grænseoverskridende observation.

Det følger af aftalen, at grænseoverskridende observation sker på de i Schengen-konventionens artikel 40 nævnte betingelser.

Aftalen er gennemført i dansk ret ved lov nr. 318 af 4. maj 2000, og aftalen trådte i kraft den 1. juli 2000.

Der er desuden indgået en bilateral samarbejdsaftale mellem Danmark og Tyskland. Aftalen supplerer og konkretiserer reglerne i Schengen-konventionen om det politimæssige samarbejde

mellem Schengen-landene, herunder Schengen-konventionens artikel 40 om grænseoverskridende observation.

Det følger af aftalen, at grænseoverskridende observation ifølge aftalen sker i henhold til Schengen-konventionens artikel 40.

Aftalen er bragt i midlertidig anvendelse fra den 25. marts 2001.

3.4 Lov om Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen.

Folketinget har med henblik på Danmarks anvendelse af Schengen-konventionen vedtaget lov nr. 418 af 10. juni 1997, som - udover at bemyndige regeringen til at ratificere den danske tiltrædelsesaftale - indeholder bestemmelser, der angår gennemførelsen af konventionen i dansk ret, herunder bestemmelserne om Schengen-informationssystemet og bestemmelserne om polititjenestemænd fra et andet Schengen-land m.v., der udfører opgaver i Danmark efter konventionens artikel 40 og 41.

Lovens § 3 indeholder nærmere bestemmelser i forbindelse med blandt andet Schengen-konventionens artikel 40, herunder om retten for polititjenestemænd fra et andet Schengen-medlemsland til at bære tjenestevåben i Danmark, om strafansvaret for forbrydelser begået af eller mod disse polititjenestemænd og om erstatningsansvar for skader forvoldt af disse polititjenestemænd.

I henhold til lovens § 4, stk. 2, er det ved bekendtgørelse nr. 1366/2000 fastsat, at lovens § 3 trådte i kraft 25. marts 2001.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Justitsministeriet overvejer, hvorvidt forslaget kan give anledning til ændring af lov om Danmarks tiltræden af Schengen-konventionen.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring.

Forslaget til Rådets afgørelse om ændring af Schengen-konventionens artikel 40, stk. 1 og 7, er sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsy-

net, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder samt Dansk Told- og Skatteforbund.

II

(Forberedende retsakter i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union)

Initiativ fra Kongeriget Belgien, Kongeriget Spanien og Den Franske Republik med henblik på vedtagelse af Rådets afgørelse om ændring af artikel 40, stk. 1 og 7, i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser

(2001 C 285/03)

RADET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 32 og artikel 34, stk. 2, litra c),

Artikel 1

under henvisning til initiativ fra Kongeriget Belgien, Kongeriget Spanien og Den Franske Republik,

Artikel 40 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser ændres således:

1) Stk. 1, første afsnit, affattes således:

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet, og

ud fra følgende betragtninger:

1. Hvis en medlemsstats politi, som led i efterforskningen af en kriminalsag vedrørende en strafbær handling, som kan medføre udlevering, holder en person under observation på sit område, kan det fortsætte denne observation på den anden medlemsstats område, når denne har givet tilladelse hertil efter forinden at have modtaget en behørigt begrundet anmodning om gensidig retshjælp. Der kan knyttes betingelser til denne tilladelse.

(1) De bestemmelser i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser⁽¹⁾, der vedrører observation over grænserne, bør ændres og deres anvendelse udvides for at opnå bedre resultater i efterforskningen af kriminalsager, navnlig for så vidt angår handlinger i forbindelse med organiseret kriminalitet.

2) Stk. 7 ændres således:

(2) Det Forenede Kongerige deltager i denne afgørelse i henhold til artikel 8, stk. 2, i Rådets afgørelse 2000/365/EF af 29. maj 2000 om anmodningen fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om at deltage i visse bestemmelser i Schengen-reglerne⁽²⁾.

a) I femte led erstattes udtrykket »falskmøntneri« af »pengefalsk og forfalskning af betalingsmidler«

b) Følgende led tilføjes:

(3) Denne afgørelse er en videreudvikling af de gældende Schengen-regler, der er omfattet af artikel 1 i Rådets afgørelse af 17. maj 1999 om visse gennemførelsesbestemmelser til den aftale, som Rådet for Den Europæiske Union har indgået med Republikken Island og Kongeriget Norge om disse to staters associering i gennemførelsen, anvendelsen og den videre udvikling af Schengen-reglerne⁽³⁾ —

— Bedrageri begået af organiserede bander

— organiseret menneskesmugling

— hvidvaskning af penge fra organiseret kriminalitet

⁽¹⁾ EFT L 239 af 22.9.2000, s. 19.

⁽²⁾ EFT L 131 af 1.6.2000, s. 43.

⁽³⁾ EFT L 176 af 10.7.1999, s. 31.

— ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer.

Artikel 2

1. Denne afgørelse er ikke bindende for Irland.
2. Denne afgørelse finder ikke anvendelse på Gibraltar.
3. Denne afgørelse finder kun anvendelse på Kanarierne med forbehold af artikel 5, stk. 1, i Rådets afgørelse 2000/365/EF af 29. maj 2000.

Artikel 3

Denne afgørelse får virkning på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Udfærdiget i ...

På Rådets vegne

Formand